

Joguina Musical

TRIOS *per a violins* 1

Harmonització de cançons populars
per a la iniciació al violí

Idea, selecció de les cançons i harmonitzacions: Xavier Riba

Il·lustracions: Xavier Riba, excepte les pàgines 12, 13, 16, 17 i 42, que són de Margarida Àngel

Disseny gràfic i disseny de la coberta: Mercè Anducas

1a edició: setembre de 2002

© Copyright: Xavier Riba i Romeva, 2002

Edita: DINSIC Publicacions Musicals

Distribueix: DINSIC Distribucions Musicals
Santa Anna, 10, E 3a - 08002 Barcelona
Tel. 933 180 605 - fax 934 120 501

AGRAÏMENTS

*Vull mostrar el meu agraïment
a tots aquells que amb els seus consells, opinions i estímul,
m'han ajudat a tirar endavant aquest projecte,
i també als joveníssims violinistes que, amb la seva il·lusió i espontaneïtat, sense proposar-s'ho,
m'han guiat en aquest camí.*

Xavier Riba, setembre de 2002

PRESENTACIÓ

Joguina musical és una col·lecció progressiva de llibres que vol oferir un material idoni per a la classe col·lectiva d'instrument i per a la de música de cambra, en l'etapa inicial i des dels seus primers moments. També pot tenir una clara aplicació a les classes individuals.

La convicció que l'aprenentatge, sobretot quan es tracta d'alumnes molt joves, a part d'eficax o precisament perquè ho sigui, ha de resultar sempre desitjat, amè, fluid i natural, apunta un camí: incorporar-hi el màxim d'elements motivadors. D'aquí ve la nostra aposta per impulsar el treball en grup, tant ric en aquest tipus d'elements (l'exemple de veure tocar els companys, el compromís de treballar en grup, la satisfacció de participar en un projecte compartit, les noves sonoritats...). D'altra banda, també hem volgut aprofitar la il·lusió que fa tocar cançons conegudes (i les possibilitats pedagògiques que en deriven) i l'hem procurat potenciar al màxim incloent-hi els textos i il·lustracions.

Tot plegat, afavorit per unes harmonitzacions especialment pensades per donar, amb relativament poc esforç, un resultat sonor força satisfactori, proporciona a l'estudiant l'oportunitat d'aprendre per mitjà d'una vivència musical compartida i gratificant. La nostra estratègia motivadora bàsica és fer que qualsevol element melòdic o petit exercici, que per si mateix podria resultar anodí o massa abstracte, en ser presentat com un element important d'un projecte final en comú (tocar una cançó a tres veus), prengui un especial sentit i interès.

COM HEM PLANTEJAT EL LLIBRE, I PER QUÈ

Aquest llibre recull un seguit de cançons infantils, populars o en general molt conegudes al nostre entorn, **harmonitzades a tres veus**. Són poques les cançons infantils que s'ajusten als recursos més elementals de la tècnica dels instruments d'arc. Per això hem mirat d'oferir la possibilitat de fer un treball instrumental extens basat en una reduïda però acurada tria d'aquestes cançons, aproximant-nos a cadascuna des d'angles diferents.

Com que els grups d'alumnes solen ser heterogenis i peculiars, **de cada cançó es presenten diverses harmonitzacions amb graus de dificultat diferents** per poder-ne triar la que millor s'emmotlli en cada moment a cada un d'ells.

Cada harmonització es planteja com una petita peça instrumental independent, inspirada en la cançó base. Així, té el seu caràcter peculiar, que ve remarcat per un títol (subtítol) que també actua com a estímul addicional per a la interpretació, i permet que una mateixa melodia pugui ser reutilitzada diverses vegades i que no resulti reiterativa. Entre la morfologia de cada harmonització i el seu títol s'hi estableix un petit joc o picada d'ullet per la via del simbolisme. **La sola contemplació de la metamorfosi que pot tenir una mateixa melodia constitueix per al jove estudiant tota una descoberta i una exploració de les possibilitats de la textura, l'harmonia, el contrapunt, la sonoritat...** en la qual ell mateix es pot sentir esperonat a participar fent propostes d'intercanvi de veus, d'imitacions, de pedals, de contrastos dinàmics, de repeticions...

Perquè el llibre resulti fàcilment integrable a un procés d'aprenentatge gradual del violí, **les melodies principals estan ordenades pel grau de dificultat de manera progressiva, partint pràcticament de zero**. Les diverses harmonitzacions d'una mateixa cançó es presenten seguides, també ordenades en ordre creixent de dificultat.

En la primera harmonització de cada cançó s'ha buscat la mínima complexitat rítmica i la màxima facilitat en l'afinació. Així, **generalment, les tres veus tenen exactament el mateix ritme, i una de les veus està integrada exclusivament per cordes obertes**. Aquesta veu actua com a referent constant per a l'afinació. D'altra banda, permet integrar en el grup alumnes que faci poc que hagin començat, i també ofereix un bon pretext per afermar el pas de l'arc a alumnes més avançats. En general, per aquesta raó també s'ha procurat que les cordes obertes estiguin sempre presents almenys en una de les veus en les harmonies verticals, especialment en els començaments i finals de frase.

Cal dir que una de les nostres fites és proporcionar un material que possibiliti que els joves estudiants puguin tocar polifònicament sense la col·laboració dels adults. Que, de la mateixa manera que quan juguen ho fan normalment sols i al seu aire, també puguin "jugar a tocar", també tot sols i al seu aire, i, si ho volen, fora de l'àmbit acadèmic. Per això el llibre l'hem titulat *Joguina musical*.

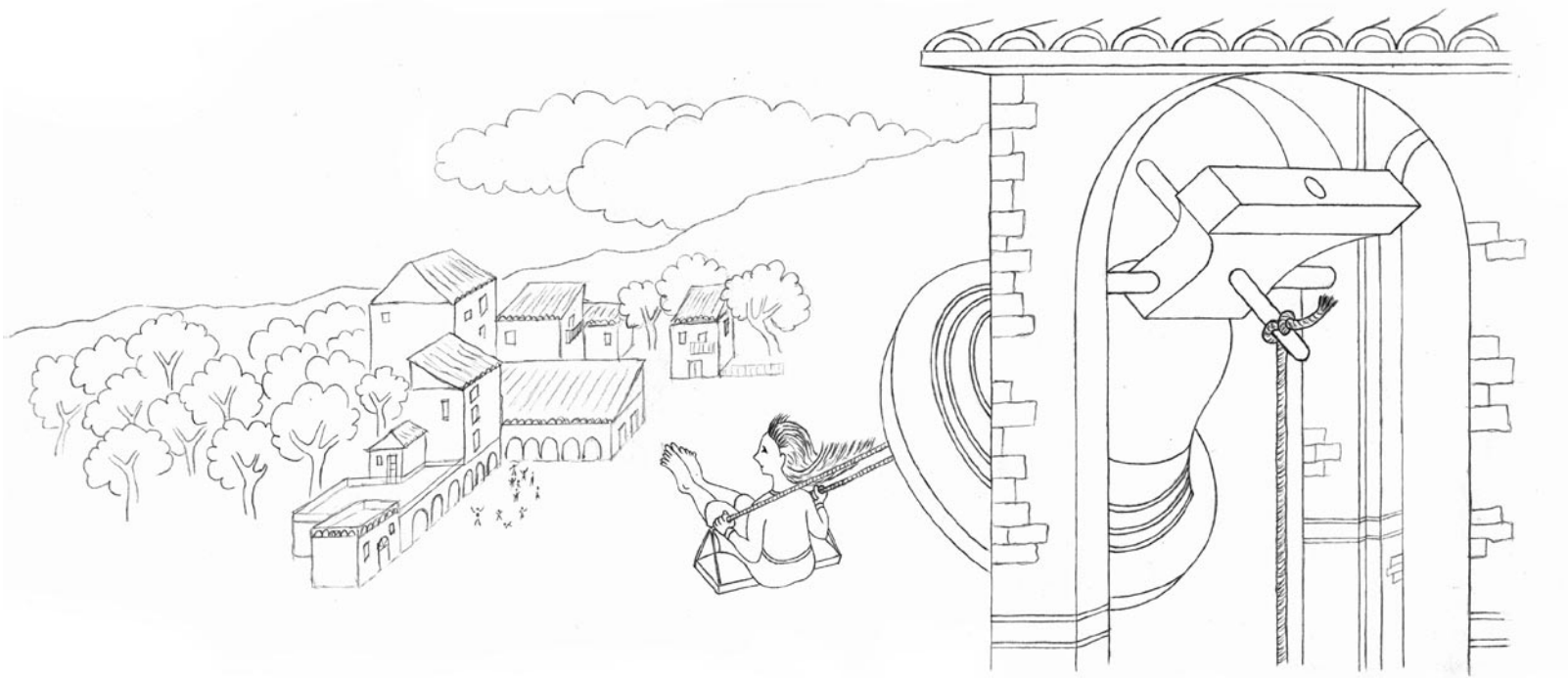
BIM, BOM!

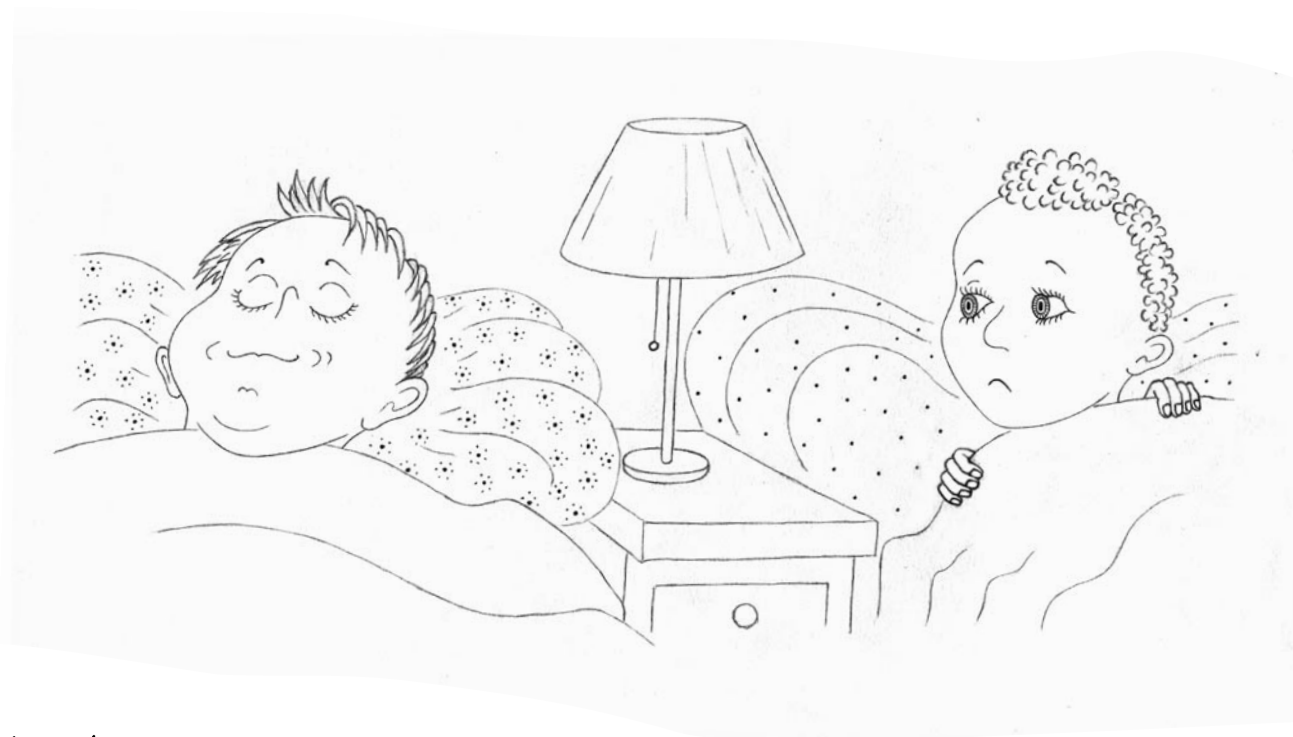
Gronxant-se amb les campanes

Sheet music for three staves in 2/4 time. The lyrics are: Bim, bom! les cam - pa - nes de Sa - lom,

The first staff contains the melody for the lyrics. The second and third staves provide harmonic accompaniment with a consistent rhythmic pattern of eighth notes.

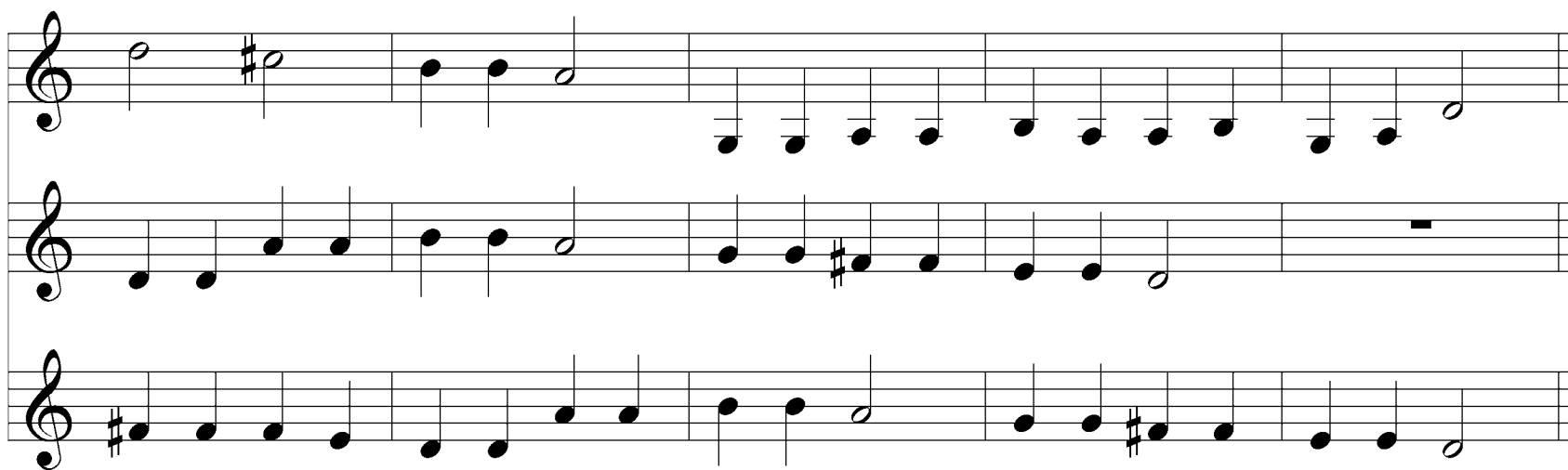
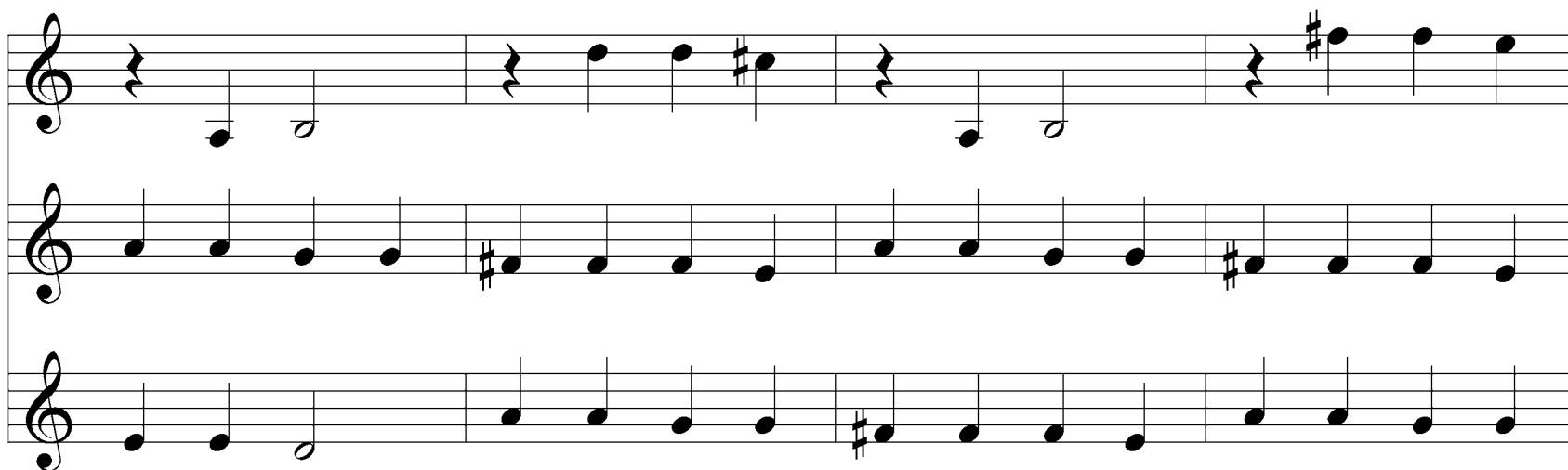
to - quen a fes - ta i fan bim, bom!; bim, bom!

Lleva't tu primer

només la segona vegada - - - - -

només la segona vegada - - - - -

ÍNDIX

	Pàgina
Presentació	3
Com hem plantejat el llibre, i per què	4
Principals elements de treball en el violí	5
Criteris de grafia musical	5
Suggeriments sobre com podem utilitzar el llibre	6
Fonts bibliogràfiques	7

ÍNDIX DE CANÇONS

	Pàgina		Pàgina
RALET, RALET (popular catalana)		RODEN LES MOLES (popular holandesa)	
Ralet alegre	8	El molí del riu tranquil	30
Ralet decidit	9	El molí dels camps de tulipes	32
Ralet tímid	10	El molí de les pales més llargues	33
Ralet solitari	11		
Ralet trist	11	ARRI, ARRI, TATANET (popular catalana)	
		Un passeig amb tartana	34
CANÇÓ DEL PICAPEDRER (popular catalana)		Amb tartana, trotant	36
Picant cada cop més fort	12		
El picapedrer cansat	14	EL RUQUET VALENT (popular catalana)	
Els dos amics picapedrers	16	Cançó del ruquet	38
		Ruquet, no bramis!	40
BIM, BOM (popular catalana)			
Gronxant-se amb les campanes	18	EL GEGANT DEL PI (popular catalana)	
		A passes de gegant	43
CADA DIA AL DEMATÍ (popular francesa)		Amb la força d'un gegant	44
Un despertador amb plomes de colors	20	Tots els nens el segueixen ballant	45
Ja m'he despertat	22	Pel camí, pel terrat... i pels núvols!...	46
LLeva't tu primer	24	Gegants grans i gegants petits	47
MIREU ELS MEUS ÀNECS (popular alemanya)			
Els amos de l'estany	26		
Els jocs dels ànecs	28		
El bany dels ànecs	29		